

Το παιχνίδι των δοντιών

Ρία Φελεκίδου

Εικόνες: Γεωργία Στύλου

**Εκπαιδευτικό
υλικό**
από τη συγγραφέα
του βιβλίου

ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ
ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ - ΤΑΞΙΔΙ
ΤΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΣΤΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ
ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΑΛΛΩΝ ΛΑΩΝ

A | ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

- 1 | Πού μένουν ο Αμπντούλ και η οικογένειά του;
- 2 | Γιατί ο Αμπντούλ ξυπνούσε και χτυπούσαν τα δόντια του;
- 3 | Τι έκανε η μαμά των παιδιών όταν βγήκαν στη στεριά;
- 4 | Γιατί ο Αμπντούλ πιστεύει πως η θάλασσα είναι κακιά μάγισσα;
- 5 | Ποιο παιχνίδι επινόησε ο μπαμπάς του Αμπντούλ και του Ακράμ;
- 6 | Ο ήρωας και ο αδερφός του ζουν μια κανονική ζωή;

B | ΩΡΑ ΓΙΑ... ΠΑΙΧΝΙΔΙ!

- 1 | Ποιο είναι το αγαπημένο σας ατομικό παιχνίδι;
- 2 | Ποιο είναι το αγαπημένο σας ομαδικό παιχνίδι;
- 3 | Χωριστείτε σε ομάδες και προσπαθήστε να θυμηθείτε και να γράψετε όλα τα παιχνίδια που ξέρετε. Ύστερα συγκρίνετε όλοι μαζί αυτά που γράψατε και καταλήξτε σε έναν μεγάλο, κοινό κατάλογο της τάξης με όλα αυτά τα παιχνίδια. Μπορείτε να τα βάλετε σε αλφαβητική σειρά, να κάνετε μια μικρή εικόνα δίπλα σε κάθε παιχνίδι και τέλος να δώσετε στον κατάλόγο σας ένα πρωτότυπο όνομα. Μπορείτε επίσης στη συνέχεια να δοκιμάσετε να τα ομαδοποιήσετε με διαφορετικούς τρόπους (ομαδικά – συλλογικά, διανοητικά – σωματικά, κοριτσίστικα – αγορίστικα κ.λπ.).
- 4 | Είναι ενδιαφέρον να επινοεί κανείς καινούρια παιχνίδια με το μυαλό του; Γιατί;
- 5 | Για ποιους λόγους μπορεί να επινοήσει κανείς ένα παιχνίδι;
- 6 | Εσείς επινοήσατε ποτέ κάποιο παιχνίδι; Αν ναι, να περιγράψετε τα παιχνίδια αυτά και τους όρους τους μέσα στην τάξη. Προσπαθήστε να τα παίξετε και να τα βελτιώσετε με τους συμμαθητές σας.

Γ | ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ – ΤΑΞΙΔΙ

(Μύθοι και πραγματικότητες για τους πρόσφυγες)

«Από πού κρατάει η σκούφια του;»

«Γιατί άφησε τη χώρα του;»

«Γιατί ήρθε στη δική μας;»

- 1 | Ο Αμπντούλ και η οικογένειά του ζουν σε έναν χώρο με σκηνές, σε συνθήκες δύσκολες. Είναι μακριά από τον τόπο και το σπίτι τους. Από ποιες χώρες θα μπορούσαν να είναι οι ήρωες της ιστορίας;

Τα παιδιά χωρίζονται σε ομάδες και ψάχνουν στο διαδίκτυο πληροφορίες για τις πιθανές χώρες (Πολιτισμός, γλώσσα, συνήθειες, έθιμα, φαγητό κ.λπ.) και για την κατάσταση στην οποία βρίσκονται σήμερα. Παρουσιάζουν στην ολομέλεια, δείχνοντας εικόνες και μιλώντας σε πρώτο πρόσωπο σαν να είναι πολίτες των χωρών εκείνων.

- 2 | Τα παιδιά ψάχνουν μουσικές, τραγούδια και νανουρίσματα από τις προαναφερθείσες χώρες και τις φέρνουν στην τάξη για να τις ακούσουν.

- 3 | Υπάρχουν πολλών ειδών ταξίδια. Τα παιδιά προσπαθούν να αναφερθούν σε διάφορα είδη ταξιδιών, χωρίς να εμβαθύνουν. Σε ποια κατηγορία ανήκει το ταξίδι του ήρωα και της οικογένειάς του; Ζητάμε από τα παιδιά να πουν τι γνωρίζουν για αυτού του είδους τα «ταξίδια».

- 4 | Μπορεί να έχετε ακούσει τις λέξεις **πρόσφυγας** και **μετανάστης**.

Ποιος είναι ο πρόσφυγας και ποιος ο μετανάστης; Τι πιστεύετε πως είναι ο Αμπντούλ και η οικογένειά του;

(Βοηθητικό υλικό: <http://www.unhcr.gr/nea/artikel/52c81f87942678ab97ebdc891cbef174/prosfygas-i-metan.html>, https://www.unric.org/el/index.php?option=com_content&view=article&id=27423:lr-lr&catid=38:together, http://asylo.gov.gr/?page_id=401)

- 5 | Πώς και από ποιους προστατεύονται οι πρόσφυγες; (Αναφορά στην Ύπατη Αρμοστεία, σε άλλους διεθνείς οργανισμούς και στις συνεργασίες με τις εθνικές κυβερνήσεις και με ΜΚΟ).

(Βοηθητικό υλικό: <https://www.unhcr.gr/fileadmin/Greece/Protection/PDF-LOW.pdf>)

- 6** | Είναι η πρώτη φορά στην ιστορία που βλέπουμε ανθρώπους να αναγκάζονται να αφήσουν τα σπίτια και τις πατρίδες τους και να φεύγουν;
(Ενδεικτική καταγραφή βίαιων μετακινήσεων πληθυσμών τον 20ό αιώνα στο https://issuu.com/xenioszeus/docs/maps_roes_erasmus__anarthsh_new, υλικό που παράχθηκε από το Αρχείο Χαρτογραφικής Κληρονομιάς στο πλαίσιο Ευρωπαϊκού Προγράμματος με Συντονιστή την Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης Κεντρικής Μακεδονίας).
- 7** | Με τη βοήθεια του δασκάλου να αναζητηθούν στοιχεία στο διαδίκτυο για ιστορικούς πολέμους (<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CF%8C%CE%BB%CE%B5%CE%BC%CE%BF%CF%82>) αλλά και για σύγχρονους πολέμους (π.χ. στη Συρία και στο Αφγανιστάν) (<http://paratiritis.gr/content/%CE%B5%CE%AF%CE%BA%CE%BF%CF%83%CE%B9-%CF%83%CF%8D%CE%B3%CF%87%CF%81%CE%BF%CE%BD%CE%BF%CE%B9-%CF%80%CF%8C%CE%BB%CE%B5%CE%BC%CE%BF%CE%B9>)
- 8** | Είναι πιθανό να βρεθεί ο καθένας στη θέση του Αμπντούλ και του Ακράμ; Ναι ή όχι και γιατί;
- 9** | Με ποιους τρόπους και μέσα φεύγουν συνήθως οι πρόσφυγες;
- 10** | Σχεδιάστε σε έναν χάρτη που να περιλαμβάνει την ήπειρο από την οποία αναχώρησε ο Αμπντούλ πιθανές διαδρομές για να φτάσει στη χώρα μας (με τους ενδιαμέσους σταθμούς).
(Δείτε διαφορετικές διαδρομές που ακολούθησαν πρόσφυγες για να φτάσουν στην Ελλάδα: https://issuu.com/xenioszeus/docs/maps_roes_erasmus__anarthsh_new καθώς και τον χάρτη στην τελευταία σελίδα του υλικού).
- 11** | Με έναν τυχαίο διαχωρισμό τα μισά παιδιά θα ζωγραφίσουν τέσσερις εικόνες και τα υπόλοιπα θα γράψουν τέσσερις προτάσεις με ήρωες τον Αμπντούλ και την οικογένειά του και με τα ακόλουθα θέματα:
- A. Τον καιρό της ειρήνης...
  - B. Πρέπει να φύγουμε...
  - Γ. Τι κάνω εδώ;
  - Δ. Ονειρεύομαι το μέλλον μου...
- Η δραστηριότητα αυτή μπορεί να γίνει και από το κάθε παιδί χωριστά αλλά και σε ομάδες.

-
- 12** | Σκεφτείτε πώς και ποιοι μπορούν να βοηθήσουν ώστε να αλληλάξει προς το καλύτερο η ζωή του Αμπντούλ και του αδερφού του;
(Σπίτι, σχολείο, φίλοι, δουλειά για τους γονείς του, αποδοχή από το κοινωνικό περιβάλλον)
- 13** | Για ποιους λόγους είναι σημαντικό το καθένα από τα παραπάνω; Ας σταθούμε λίγο στο σχολείο (επιαναφορά στην κανονικότητα, κοινωνική ένταξη των ίδιων και των οικογενειών τους, γνώσεις κ.λπ.).
- 14** | Υπάρχουν παιδιά που είναι σε πιο δύσκολη θέση από τον Αμπντούλ και τον αδερφό του γιατί έφτασαν στη χώρα μας χωρίς τις οικογένειές τους. Είναι οι ασυνόδευτοι ανήλικοι. Τι γίνεται με αυτά τα παιδιά;
(Βοηθητικό υλικό: <https://www.synigoros.gr/resources/toolip/doc/2014/06/23/scepgr.pdf>)
- 15** | Πρόσθετο βοηθητικό υλικό
- A. Εκπαιδευτικό υλικό της Έγχατης Αρμοστείας
(<http://www.unhcr.gr/ekpaideysi/ekpaideytiko-yliko.html>)
- B. Προτάσεις για παιχνίδια και χαρτογραφικές δραστηριότητες
(https://issuu.com/xenioszeus/docs/axak_and_maps_in_xenioszeus_project,
https://issuu.com/xenioszeus/docs/maps_roes_erasmus_anarthsh_new)
- Γ. Μαρτυρίες παιδιών προσφύγων, καταλληλότερες οι τέσσερις τελευταίες
(<https://www.youtube.com/watch?v=oYk-TcYtCZw&feature=youtu.be>)

Δ | ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΓΡΑΦΗΣ

A Πριν από την ανάγνωση της ιστορίας:

- 1 | Τα παιδιά χωρίζονται σε 4 (ή περισσότερες, αλλά με ανάλογους ρόλους) ομάδες.
  - | «Ομάδα Α: Οι συγγραφείς της εικόνας»: Τα παιδιά ξεφυλλίζουν την ιστορία και βλέπουν τις εικόνες. Στη συνέχεια καλούνται να γράψουν την ιστορία που φαντάστηκαν. (Η αφηγηματική φωνή μπορεί να είναι πρωτοπρόσωπη ή τριτοπρόσωπη κατόπιν συμφωνίας ή αφήνεται στη διακριτική ευχέρεια των παιδιών. Εάν υπάρχουν περισσότερες από μία ομάδες, μοιράζονται και οι αφηγηματικές φωνές.)
  - | «Ομάδα Β: Δημοσιογράφοι εν δράσει»: Τα παιδιά που παίρνουν τον ρόλο των δημοσιογράφων προετοιμάζουν τις ερωτήσεις που θέλουν να κάνουν στους ήρωες του βιβλίου. Στη συνέχεια τους παίρνουν συνέντευξη και καταγράφουν τις απαντήσεις τους.
  - | «Ομάδα Γ: Ήρωες έτοιμοι να τα πουν όλα»: Οι συνεντευξιζόμενοι-ήρωες της ιστορίας (άντρας, γυναίκα, δύο παιδιά) προετοιμάζονται για τη συνέντευξη και στη συνέχεια δίνουν συνέντευξη στους δημοσιογράφους.
  - | «Ομάδα Δ: Οι συγγραφείς του γραπτού υλικού»: Η Ομάδα Δ παίρνει το υλικό της συνέντευξης από τις ομάδες Β και Γ και γράφει με βάση αυτό το υλικό την πιθανή ιστορία. (Η αφηγηματική φωνή μπορεί να είναι πρωτοπρόσωπη ή τριτοπρόσωπη κατόπιν συμφωνίας ή αφήνεται στη διακριτική ευχέρεια των παιδιών. Εάν υπάρχουν περισσότερες από μία ομάδες μοιράζονται και οι αφηγηματικές φωνές.)
  - | Τα παιδιά στην ολομέλεια συγκρίνουν τις δύο ιστορίες, εντοπίζουν ομοιότητες και διαφορές και προσπαθούν με τη βοήθεια του εκπαιδευτικού να τις συνδέουν με τον τρόπο δημιουργίας τους.
- 2 | Τα παιδιά χωρίζονται σε ομάδες. Καλούνται να φανταστούν τι είναι το παιχνίδι των δοντιών και να το περιγράψουν σε ένα μικρό κειμενάκι ή να το παρουσιάσουν μέσα από ένα σύντομο θεατρικό. Διαβάζουν τα πεζά κειμενάκια ή παρουσιάζουν τα θεατρικά στην ολομέλεια.

- 3** | Τα παιδιά χωρίζονται σε ομάδες και επινοούν ατομικά και ομαδικά παιχνίδια. Τα περιγράφουν σε πεζά κείμενα ή κείμενα θεατρικά που τα αναπαριστούν και στη συνέχεια γράφουν –αριθμώντας τους– τους όρους των παιχνιδιών αυτών.

Πριν από την ανάγνωση αυτών των κειμένων μπορεί να γίνει το εξής:

Τα παιδιά δοκιμάζουν αρχικά να παίξουν τα παιχνίδια που επινόησαν ως ομάδα –ή ένα άτομο, αν είναι ατομικό το παιχνίδι– μπροστά στην ολομέλεια, χωρίς να εξηγήσουν το παιχνίδι ή τους όρους νωρίτερα. Τα καταλαβαίνουν από μόνες τους οι άλλες ομάδες; Στη συνέχεια διαβάζουν τα κείμενα και τους όρους των παιχνιδιών και συζητούν όλοι μαζί πώς και γιατί επινόησαν τα συγκεκριμένα παιχνίδια, τι τους αρέσει από αυτά και τι δεν τους αρέσει. Μπορούν να ψηφίσουν με μυστική ψηφοφορία το αγαπημένο παιχνίδι της τάξης!

B

Μετά την ανάγνωση της ιστορίας:

- 1** | Χωρίζουμε τα παιδιά σε ομάδες. Οι μισές γράφουν το «Πριν» και οι υπόλοιπες το «Μετά» της ιστορίας. Η γραφή μπορεί να ακολουθηθεί από εικονογράφηση και δραματοποίηση. Παρουσιάζουν τις ιστορίες στην ολομέλεια. Στοιχεία όπως η έκταση, η αφηγηματική φωνή κ.λπ. πρέπει να προαποφασιστούν σε συνεργασία με τον εκπαιδευτικό και τους εκάστοτε στόχους του.
- 2** | Χωρίζονται σε τόσες ομάδες όσοι είναι οι σταθμοί που μπορεί να έκαναν οι ήρωες κατά τη διαδρομή τους για τη χώρα μας και καλούνται να γράψουν ιστορίες που αφορούν τους ήρωες –ή και άλλους ήρωες– για καθέναν από αυτούς τους σταθμούς.
- 3** | Τα παιδιά ακούν πολλή ελληνικά και ξένα νανουρίσματα. Στη συνέχεια χωρίζονται σε ομάδες και προσπαθούν να φανταστούν και να γράψουν το νανουρίσμα που τραγουδούσε η μητέρα στα παιδιά της ή να γράψουν ένα ολόκληρο δικό τους. Αν υπάρχει η δυνατότητα μπορούν να μελοποιήσουν τα έργα τους (π.χ. με τη βοήθεια του δασκάλου μουσικής του σχολείου) ή να τα γράψουν εξ αρχής πάνω σε μια οικεία μελωδία γνωστού νανουρίσματος, ώστε να μπορούν να τα τραγουδήσουν.

Για οποιαδήποτε διευκρίνιση μπορείτε να επικοινωνήσετε με τη συγγραφέα του βιβλίου στο rifelek@yahoo.gr

Παράδειγμα: Η Nour, ο Sami, ο Anas, η Zeinah

Roes_example1
Παράδειγμα για τη δημιουργία χάρτη στα πλαίσια του επιμορφωτικού σεμιναρίου του ΑΧαΚ «Η χρήση των χαρτών και του more...»
5 views
All changes saved in Drive
Add layer Share Preview
Nour's trip from Daraa
Individual styles
Line 1
Sami
Zeinah
Anas
Sami's, Zeinah's and Anas's trips
Individual styles
Sami from Aleppo
Zeinah from Aleppo
Anas from Hyderabad
Thessaloniki
Keep in touch!
Base map

Google My Maps

Η πορεία που ακολούθησαν τέσσερα προσφυγόπουλα από τη χώρα τους στην Ελλάδα.

